

Sičuāņas provinces cīņu mākslu novirzieni

(no Kan Gevu 康戈武 grāmatas “Ķīniešu cīņu mākslu praktiskā enciklopēdija” 中國武術實用大全)

Senmeņ stils 僧門

Senmeņ (mūku vārti) ir Sičuāņas cīņu mākslas veids, kas Šu reģionā tiek dēvēts par vienu no “Četrām lielajām skolām”. To sauc arī par *šeņmeņ*. Vārds *šeņ* (izstiept) saistās ar pērtiķiem, cenšoties attēlot pērtiķu plecu un roku veiklību. Leģenda vēsta, ka stils radies Min dinastijas beigās Taivānas Šaoliņa klosterī un ienācis Sičuāņā caur Hubei provinci. Pirmie izcilākie pārstāvji bija Cen Vu, Suņ Caojao, Su Saņ u.c. Cjin dinastijas laikā pēc Tundži perioda¹ beigām šo cīņas veidu pieprata Liu Hunšen, Čen Haitin u.c. meistari. Vēl kāda leģenda stāsta, ka Cjin dinastijas Dzjačjin periodā² uz Sičuāņu to atnesis Ma Čaodžu (citā vārdā Džao Kaņepjaudums). Šajā cīņu stilā ir daudz tukšo manevru, lai apmānītu pretinieku, kā arī tiek veikti zemi sitieni ar kājām. Ir prasība “no desmit spērieniem deviņi tukši, spēriens nepārsniedz ceļgalus”. Galvenie kustību kompleksi ir Lielais treniņš”, Vienkārtīgā pātaga, Tīģeris un leopardis, Vijīgais zīds, Sešas apvienošanas utt.

僧門是四川地方拳種，蜀稱“四大家”之一。也稱為“申門”。申係猴，取猿猴肩臂敏捷之意。傳說源自台灣少林，明末，由湖北傳入四川。早期代表人物有曾五、孫草藥、蘇三等。清同治後，劉鴻升、陳海庭等精通此拳。又相傳清嘉慶年間由馬朝柱（外號趙麻布）傳來四川。此系拳多虛腿誘人，或發低腿。要求“十腿九虛，腿不過膝”。主要套路有大練、單鞭、虎豹、纏絲、六同等。

(Madaras Ozolas tulk. no ķīn.val.)

Dumeņ stils 杜門

Dumeņ ir Sičuāņas cīņu mākslas veids, kas Šu reģionā tiek dēvēts par vienu no “Četrām lielajām skolām”. Saka, ka šo cīņu veidu Cjin dinastijas imperatora Cjeņlun laikā ieviesa meistars Du Guanjiņ no Dzjansji provinces, tāpēc nosaukums “Du vārti” (*Du meņ*). Ir arī zināms, ka *du* nozīmē “apturēt”, t.i. apstādināt pretinieka uzbrukumu. Sākotnēji *dumeņ* stilā nebija kustību kompleksu, tika praktizētas tikai dūru cīņu paņēmieni un spēka tehnikas. Dūru uzbrukumos galvenokārt tika izmantoti astoņi satveršanas paņēmieni, bet spēka tehnikas iekļāva “smilšu maisu” sišanu, “veltņa mucas” manevrēšanu un “zaļu puķa krēsla” balsta sitienus. Mūsdienās pārmantotie *dumeņ* skolas paveidi ir Septiņu zvaigžņu dūre, Trīsstūra kamēlija un Sešu savienojumu dūre.

杜門是四川地方拳種，蜀稱“四大家”之一。據說此拳是清乾隆時由江西杜觀印傳入四川，故名“杜門”。又說“杜”是杜絕，阻止敵人進攻之意。杜門初無拳套，只練單操手法和功法。手法以八大擒拿為主，功法有打“沙袋”、操打“滾筒”、靠打“草龍椅”。現傳杜門拳有七星拳、三角椿、六合拳。

(Mariko Vītoliņas tulk. no ķīn.val.)

Džaomeņ stils 趙門

Džaomeņ ir Sičuāņas cīņu mākslas veids, kas Šu³ reģionā tiek dēvēts par vienu no “Četrām lielajām skolām”. Ir pieņemts uzskatīt, ka aizsācējs bija Sun dinastijas imperators Taidzu⁴ (īstajā vārdā Džao Kuanjiņ), tāpēc nosaukums “Džao vārti” (*Džao meņ*). Šai cīņu sistēmai pamatā ir “sarkanā dūre”. Imperatora Guansju valdīšanas⁵ beigu posmā Džan Tienfu no Gaņsu provinces ieradās Sičuāņā kopā ar savu mācekli Ma Heidzi un Pena apgabalā uzcēla treniņu telti, kur mācīja “sarkano dūri”. Pēcāk viņš nepārtraukti pārņēma arī vietējās Sičuāņas cīņas tehnikas, līdz kamēr laikā pēc Republikas dibināšanas⁶ pakāpeniski nostiprinājās mūsdienās eksistējošās formas. Šim cīņu veidam ir līdzīgas iezīmes kā “garajai dūrei”: staltas un plašas stājas, daudz kāju tehniku un

¹ Tundži periods beidzās 1875.gadā.

² 1796.-1820.g.

³ Senais Sičuāņas provinces nosaukums.

⁴ Dzīvojis 927.-976.g.

⁵ 1876.-1908.g.

⁶ 1912.gadā.

lēcieni, ātras un spēcīgas kustības, bet uzbrukumam ir jābūt “ar tādu spēku, lai salauztu bambusu”. Tajā ir Dižā senča dūre, Dižā sarkanā dūre, Mazā sarkanā dūre, Melnā tīģera dūre u.c. kustību kompleksi.

趙門是四川地方拳種，蜀稱“四大家”之一。附會宋太祖趙匡胤為創辦人，故稱趙門。此系拳法以“紅拳”為基礎。清光緒年間，甘肅人張天福帶著弟子馬黑子入川，在彭縣設武棚傳授紅拳。後不斷吸收四川地方拳技，至民國初年，逐步形成現有內容。此系拳術架式工整，舒展，多腿法和跳躍，動作快速勇猛，要求出手“勢如破竹”，與長拳風格相近。拳套有太祖拳、太紅拳、小紅拳、黑虎拳等。

(Dženiferas Kevatras tulk. no ķīn.val.)

Huameņ stils 化門

Huameņ ir Sičuānā izplatīta cīņas māksla, kas Šu reģionā tiek dēvēta par vienu no “Četrām mazajām skolām”. To sauc arī par *čaņbimeņ* (vijoties aizvērt durvis), un tā ir pārmantota no Džjansji provinces meistara Huan Džjičuāņ. Šis cīņas stils uzsver pretinieka spēka virzības neitralizēšanu, lai sitieni nesasnietu mērķi; ar vijīgām kustībām tiek nobloķētas pretinieka ekstremitātes, neatļaujot viņam izpildīt uzbrukuma paņēmienus. Galvenās roku tehnikas ir šādas: *ba* (pielipšana), *taņ* (izaicinājums), *gua* (aizķeršana) un *na* (satvēriens). Kustību specifika izpaužas roku vieglumā un kāju ātrumā. Ir tādi kustību kompleksi kā Zvaniņa atraisīšana, Novirzošās rokas, 36 bloķējošās rokas utt.

化門是四川流行的一種拳術，蜀稱“四小家”之一，又稱“纏閉門”。傳自江西人黃吉川。此拳強調化解對方勁力方向，使擊不至的；纏閉對方肢體，使不能發招。主要手法有巴（貼住）、探、掛、拿，運動特點表現為手輕腳快，拳套有解鈴、扣手、三十六閉手等。

(Beatas Jahimovičas tulk. no ķīn.val.)

Jumeņ dūre 余門拳

Jumeņ dūre ir viena no Sičuāņas vietējām cīņas mākslām. Tā ir pārmantota no Sičuāņas provinces Džjeņjana apgabala Ju ģimenes. Cjin dinastijas beigās šajā cīņu mākslā specializējās Ju ģimenes 14.paaudzes mazdēls Ju Fadzai un viņa dēls Jui Dinsaņ. 1918. gadā viņi abi piedalījās sacensībās Čendu pilsētas Cjinjanguna templī un uzvarēja vairākus slavenus meistarus, tā pievēršot sev cilvēku uzmanību. Tad *jumeņ* dūre sāka strauji izplatīties. Šo stilu raksturo zema un stabila poza, daudzveidīgas roku tehnikas, kā arī šādas ķermeņa stājas prasības: ievilkta krūtis un taisna mugura, nolaisti pleci un elkoņi. Sitieni ir spēcīgi, asi un īsi. Šī sporta veida galvenās iezīmes ir ātras kustības, tieši uzbrukumi, strauja atkāpšanās, cieša sekošana un neganti sitieni. Ir vairāki kustību kompleksi, piemēram, Ziedu izpēte, Monarhu valdnieku kājas, kā arī pāru kustību kompleksi, piemēram, Pūķa un tīģera cīņa, Roku sagrābšana.

余門拳是四川地方拳術之一。傳自四川簡陽縣余氏。清末，余氏十四代孫余發哉及子余鼎三精此拳術。1918年，父子二人參加成都青羊宮打擂，擊敗數名高手，引起人們注意。余門拳始遂漸流傳開來。此拳樁勢低矮，手法較多，身型要求含胸撥背、沉肩垂肘。發勁剛脆、短促。運動特特點表現為動作快速、直進疾退、緊逼猛打。拳套有探花、霸王腿等。對練套路有龍虎門、扮手等。

(Ričarda Polenca tulk. no ķīn.val.)

Huanliņpai novirziens 黃林派

Huanliņpai (dzeltenā meža novirziens) ir viena no Sičuāņas vietējām cīņas mākslām. To sauc arī par *huanlinpai* (dzeltenā uzkalna novirzienu). Par šīs cīņas izcelsmi pastāv divas versijas. Pirmā ir, ka šī cīņas māksla radās Džjacjin periodā Sičuāņas provincē uz robežas starp Žunčanas un Lunčanas apgabaliem, kur to izplatīja mūks vārdā Huanliņ (Dzeltenais mežs), tāpēc to dēvē par *huanliņpai* (dzeltenā meža novirzienu). Otrā versija ir, ka šis stils Sičuānā ienāca no Šāņjsji provinces, un tāpēc, ka Šāņjsji atrodas Dzeltenā imperatora Sjuāņjuāņ kapa kalns, to nosauca par *huanlinpai* (dzeltenā uzkalna novirzienu).

Šim stilam ir “šautriņu sitieni”, “smalkie sitieni”, “diskveida sitieni”, “zobenveida sitieni” u.c. roku tehnikas. Ķermeņa stāja ir taisna un centrēta vidū, bet uzbrukumos un aizsardzībā, ejot uz priekšu un atkāpjoties, kustības ir sātiskas. Ķermeņa tehnikas izceļ četrus principus: ieelpu, izelpu, iegrimšanu un pacelšanu. Soļu tehnikas bieži ietver izvairīšanos pa kreisi un pa labi ar sātiskām kustībām. Uzbrukuma metodēs tiek uzsvērts ātrums, kas uzveic lēno, un pretinieka spēka inerces izmantošana savā labā. Ir dažādi kustību kompleksi, piemēram, Nogaidošās formas dūre, Četru līdzsvaru dūre, Uguns pūķa dūre, Otrās pakāpes roku tehnikas u.c.

黃林派是四川地方拳術之一。亦稱黃陵派。關於此拳的起源有兩說。其一，此拳為嘉慶年間，四川榮昌和隆昌兩縣交界處黃林僧（或黃林道人）傳出，稱為“黃林派”。其二，此拳由陝西傳入四川，因軒轅黃帝陵在陝西，故稱“黃陵派”。此拳手法有鏢手、細手、盤手、劍手等；身型中正，攻守進退皆側身取勢，身法講吞吐、沉、浮四字；步法多左右閃展側進；技擊上講究以快制慢，順勢借力。拳套有等格拳、四平拳、火龍拳、二排手等。

(Jeļenas Gaļčukas tulk. no ķīn.val.)